

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

תורה – דברים פרק ג'

(כג) ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר: (כג) ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר: (כג) וצליתי קדם יי בעדנא ההיא למימר: (כד) אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך: (כד) אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך: (כד) יי אלהים את שריתא לאחואה ית עבדך ית רבותך וית ידך תקפתא די את הוא אלהא דשכנתך בשמיא מלעלא ושלית בארעא ולית דיעבד פעובדיך וכגבורתך: (כה) אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון: (כה) אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון: (כה) אעבר פנו ואחוי ית ארעא טבתא די בעברא דירדנא טורא טבא הדיו ובית מקדשא: (כו) ויתעבר יהוה בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: (כו) ויתעבר יהוה בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: (כו) והנה רגו מן קדם יי עלי בדילכון ולא קביל מני ואמר יי לי סגי לך לא תוסף למללא קדמי עוד בפתגמא הדיו (כו) עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה: (כו) עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה: (כו) סק לריש רמתא וזקוף עיניך למערבא ולצפונא ולדרומא ולמדינתא וחוי בעיניך ארי לא תעבר ית ירדנא הדיו: (כח) וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל אותם את הארץ אשר תראה: (כח) וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל אותם את הארץ אשר תראה: (כח) ופקד ית יהושע ותקפתי ואלמתי ארי הוא יעבר קדם עמא הדיו והוא יחסן יתהון ית ארעא די תחוי:

רש"י

למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי וכי תופס הייתי כך אלל לפתוח פתח שבי היה תלוי להתפלל עליהם כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו: את גדלך – זו מדת טובך וכן הוא אומר ועתה יגדל נא כח ה': ואת ידך – זו ימינך שהיא פשוטה לכל באי עולם: החזקה – שאתה כובש ברחמים את מידת הדין החזקה: אשר מי אל וגו' – אינך דומה למלך בשר ודם שיש לו יועלץ וסנקתדרין הממחין בידו כשרואה לעשות חסד ולעבור על מדותיו אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי ותצטל גזירתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות את עבדך מזדקק מלחמת סיוחן ועוג.

(כג) ואתחנן – אין חנון בכל מקום אלל לשון מתנת חנם אע"פ שיש להם ללדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מזקקים מאת המקום אלל מתנת חנם לפי שאמר לו וחנותי את אשר אחון אמר לו בלשון ואתחנן. ד"א זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה כדאיתא בספרי: בעת ההוא – לאחר שכבשתי ארץ סיוחן ועוג דמיתי שמא הוטר הנדק: לאמר – זה אחד משלשה מקומות שאמר משה לפני המקום איני מניחך עד שתודיעני אם תעשה שאלתי אם לאו:

(כד) אדני ה' – רחום דליו: אתה החלות להראות את עבדך – פתח להיות עומד ומתפלל אע"פ שנגזרה גזירה אמר לו ממך

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

(כח) וְאוֹת יְהוֹשֻׁעַ – עַל הַטְּרָחוֹת וְעַל הַמַּשְׁאוֹת וְעַל הַמַּרְיבוֹת: וְחָזְקוּ וְאִמְנְאוּ – דַּבְּרָךְ שֶׁלֹּא יֵרֶךְ לָבוֹ לֹמֵר כִּשֶׁם שְׁנַעֲנֵךְ רַבִּי עֲלֵיהֶם כִּדְּסוּפוֹ לִיעֲנֹשׁ עֲלֵיהֶם מִצַּטִּיחוֹ אֲנִי כִי הוּא יַעֲבֹר וְהוּא יִנְחִיל: כִּי הוּא יַעֲבֹר – אִם יַעֲבֹר לִפְנֵיהֶם יִנְחֵלוּ וְאִם לֹא לֹא יִנְחֵלוּ. וְכֵן אֲתָה מוֹרָא כִּשְׁלַח מִן הָעַם אֶל הָעָרִי וְהוּא יִשָּׁב וְיִכּוּ מֵהֶם אֲנָשֵׁי הָעָרִי וְגו' וְכִיוֹן שֶׁנֶּפֶל עַל פְּנֵי אֲמֵר לוֹ קוֹס לָךְ. קֹס לָךְ כִּתִּיב אֲתָה הוּא הָעוֹמֵד בְּמִקוּמְךָ וּמִשְׁלַח אֶת צְנִי לְמַלְחָמָה לָמָּה זֶה אֲתָה נוֹפֵל עַל פְּנֵיךְ לֹא כִּדְ אֲמַרְתִּי לְמַשָּׁה רַבִּךְ אִם הוּא עוֹבֵר עוֹבְרִין וְאִם לֹא אֵין עוֹבְרִין:

כדכתיב ראה החלותי תת לפניך הרחמי מלחמת ל"א מלכים: (כה) אעברה נח – אין נח אלל לשון בקשה: ההר הטוב הזה – זו ירושלים: והלבנון – זה בית המקדש: (כו) ויתעבר ה' – נתמלח חימה: למענכם – בשבילכם אתם גרמתם לי וכן הוא אומר ויקיפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: רב לך – שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפליך. ד"א רב לך הרבה מזה שמור לך רב טוב האפון לך: (כז) וראה בעיניך – בקשת ממני ואראה את הארץ הטובה אני מראה לך את כולה שנאמר ויראהו ה' את כל הארץ:

נביא – ישעיה מ' א'-ד'

(א) נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֵר אֱלֹהֵיכֶם: (א) נְבִיאָא אֲתַנְבִּיאָו תַּנְחוּמִין עַל עַמִּי אֲמַר אֱלֹהִיכוֹן:
(ב) דִּבְרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מְלָאָה צָבָאָה בִּי נִרְצָה עֲוֹנָה בִּי לְקַחְתָּה מִיַּד יְהוָה כְּפָלִים בְּכָל חַטָּאתֶיהָ: (ב) מְלִילוֹ עַל לְבַא דִּירוּשָׁלַם וְאֲתַנְבוּ עֲלֶיהָ אַרִי עֲתִידָא דִּתְמַלִּי מַעַם גְּלוּתָהָא אַרִי אִישְׁתַּבִּיקוּ לָהּ חוּבָהָא אַרִי קְבִילַת כֶּם תַּנְחוּמִין מִן קִדְם יי כֹּאֲלוֹ לִקְתָּ עַל חַד תְּרִין בְּכָל חַטָּאתָהָ:
(ג) קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָר פְּנֵי הַרְף יְהוָה יִשְׁרוּ בְּעֵרְבָה מְסֻלָּה לְאַלְהֵינוּ: (ג) קוֹל דְּמִכְלֵי בְּמִדְבָרָא פְּנֵי אֲוֹרַח מִן קִדְם עֲמַא דִּי כְּבִישָׁא בְּמִישְׁרָא כְּבִשִׁין קִדְם כְּנִשְׁתָּא דְאַלְהֵנָא:
(ד) כָּל גֵּיָא יִנְשָׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה: (ד) כָּל חִילִיא יִדְאֻמוֹן וְכָל טוֹר וְרִמָּא יִמְאָכוֹן וְיִהִי כְּפִלָּא לְמִישְׁרָא וּבֵית גְּדוּדִין לְבִקְעָה:
(ה) וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָּל בְּשָׂר יַחְדוּ כִּי פִי יְהוָה דִּבְרָה: (ה) וְיִתְגַּלִּי יִקְרָא דִּי וַיַּחֲזוּן כָּל בְּנֵי בְּשָׂרָא כְּחִדָּא אַרִי בְּמִישְׁרָא דִּי גִזֵּר כֵּן:
(ו) קוֹל אֲמִיר קִרָּא וְאֲמִיר מָה אֶקְרָא כָּל הַבְּשָׂר חֲצִיר וְכָל חֲסִדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה: (ו) קוֹל דְּאֲמִיר אֲתַנְבִּי וּמִתִּיב וְאֲמִיר מָה אֲתַנְבִּי כָּל רְשִׁיעִיא כְּעִשְׂבָא וְכָל תּוֹקְפָהוֹן כְּמוֹצָא דְחִקְלָא:

רש"י

ארי קבילת כס תנחומין מן קדם ה' כאילו לקת על חד תרין בכל חטאתהא ולפי פשוטו יתכן לפרש כי לקחה פורענות כפלים וא"ת היאך מדתו של הקב"ה לשלם לאדם כפלים בחטאו מלינו מקרא מלא (ירמיה ט"ז) ושלותי ראשונה משנה עונם וחטאתם: (ג) קול – רוח הקדש קורא במדבר פנו דרך ה', דרך ירושלים לשבז גלויותיה לתוכה:

(א) נחמו נחמו – חוזר על נבואותיו העתידות לפי שמכאן ועד סוף הספר דברי נחמו הפסיק פרשה זו כינס לבין הפורענו' נחמו אתם נביאי נחמו את עמי: (ב) כי מלחה לבאה – ת"י עתידה דתיתמלי מעם גלוותהא כמו כי מלחה מלחה ויש פותרין לבאה כמו (איוב ז) הלא לבא לאנוש עלי ארץ. נראה – נתפייס. כי לקחה וגו' –

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

גדולתם ותהיה כחלמי, (ד"א כל הבשר חלמי) סוף אדם למוות לפיכך אם אמר לעשות חסד הרי הוא כליץ השדה אשר ימולל ויבש ואין לסמוך עליו שאין זידו לקיים שמה ימות שכשיבש חזיר נבל ליץ כן כשמת האדם בטלה הבטחתו אבל דבר אלהינו יקום כי הוא חי וקיים וזידו לקיים לפיכך על הר גבוה עלי בשרי מבשרת איון כי מפי החי לעולם היא הבטחת הבטחה. וכל חסדו כליץ השדה – כי חסד וגו' חטאת (משלי יד):

(ז) כל גיח ינשא – וההר ישפל הרי דרך חלקה ושוה ונוחה. והרכסים – הרים הסמוכים זה לזה ומחוך סמיכותן מורד שזיניהם זקוף ואינו מעוקם שיהא נוח לירד ולעלות (הרכסים מתורגם גדוליו לשון גובה כמו גדולי הנהר). הרכסים – כמו וירכסו את החשן (שמות כח). לבקעה – קנפנייא בלע"ז ארץ חלקה ושוה:

(ו) קול – מאת הקב"ה אומר אלי קרא. ואמר – רוחי אליו מה אקרא והקול משיבו זאת קרא כל הבשר חלמי כל המגביהי תהפך

בתובים – תהילים פרק ו' ו'-יא'

(י) כי אין במנות זכרך בשאול מי יודה לך: (י) מטול דלית במותא דכרנך בשאול מן יודי לך:

(י) יגעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה: (י) אשתלהית בתנחתי אמלל בצערי בכל ליליא על שוויי בדמעתי דרגשי אטמש:

(ח) עששה מפעס עיני עתקה בכל צוררי: (ח) חשבת מן רוגזי עייני אתבלאית בכל מעיקי:

(ט) סודו מפני כל פעלי און כי שמע יהוה קול בקיי: (ט) זורו מיני כל עבדי שקר ארום שמיע קדם יי קל בכותי:

(י) שמע יהוה תחנתי יהוה תפלתתי יקח: (י) שמיע קדם יי בעותי יי צלותי יקבל:

(יא) יבשו ויבהלו מאד כל איבי ישובו יבשו רגע: (יא) יבהתון ויתבהלון לחדא כולהון בעלי דבבי יתובון יבהתון כשעא:

רש"י

(יא) יבשו ויבהלו וגו' – מהו יבשו ויבשו פעם שנייה אמר רבי יוחנן לעתיד לבוא הקב"ה דן את הרשעים ומחייבן לגיהנם והם מתרעמין עליו והקב"ה מחזירן וחוזר ומראה גיליוןן שלהם ודן אותם ומחייבין והוא מחזירן לגיהנם הרי בושא כפולה, ר' שמואל בר נחמני אומר לעתיד לבוא כל אומה קוראה לאלהיה ואין עונה וחוזרין וקוראין להקב"ה ואומר להם חילו אלי קראתם תחילה הייתי עונה אתכם עכשיו עשיתם עבודה גלולים עיקר ואותי טפילה לפיכך איני עונה שנאמר ישועו ואין מושיע זו עבודה גלולים ואחר כך אל ה' ולא ענם (תהלים יח) לכך נאמר ישועו יבשו. רגע – צמעט זמן:

(ז) אשחה בכל לילה מטתי – לשון סחי ומאום (איכ"ג) והיתה נבלתם כסוחה (ישעי' ה) ממאם אני מטתי צלמעות ומנחם חזרו עם כאשר יפרא השוחה לשחות (ישעיהו כה) ועם מי שחו (יחזקאל מז). צמעתי ערשה אמסה – אלחלח וארטיב כמו מים:

(ח) עששה – לשון עשקית עין שמאורה כהה ודומה לו כאלו הוא רואה דרך זכוכית שכנגד עיניו ומנחם פירשו לשון רקבון כמו (תהלים לא) ועלמי עששו וכן כל לשון עש. עתקה – נתישנה ונזדקנה עיני ככהיית אור ומנחם חזרו עם ויעתק משם ההרה (בראשית יב). ככל צוררי – בשביל צרות שמצירין לי:

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

משנה – תרומות פרק ב'

(א) אין תורמין מטהור על הטמא. ואם תרמו, תרומתן תרומה. באמת אמרו, העגול של דבלה שנטמא מקצתו, תורם מן הטהור שיש בו על הטמא שיש בו. וכן אגדה של ירק, וכן ערמה. היו שני עגולים, שתי אגודות, שתי ערמות, אחת טמאה ואחת טהורה, לא יתרום מזה על זה. רבי אליעזר אומר, תורמין מן הטהור על הטמא:

טומאה באחת מן הדבולות לא נטמאת האחרת: וכן אגודה של ירק וכן ערימה – כריכי, דאי אשמועינן עיגול, הוה אמינא עגול שכולו גוף אחד, תורם. אגודה שאינה גוף אחד, אינו תורם. ואי אשמועינן אגודה, הוה אמינא אגודה) שהכל תפוסה אחת, תורם. ערימה שאינה תפוסה אחת, אינו תורם, כריכי: רבי אליעזר אומר תורמים – לכתחילה, מן הטהור על הטמא, ללא גזר רבי אליעזר שמא יבא לתרום שלא מן המוקף.. ואין הלכה כר' אליעזר:

רע"ב – (א) אין תורמין מטהור על הטמא – גזירה שמא יתרום שלא מן המוקף, משום למסתפי שמא יגע הטמא בטהור ויטמאנו ואנן צעינן שהתורם יתרוסמן המוקף: באמת אמרו – כל היכא דתנינן באמת אמרו כאילו היא הלכה למשה מסיני, אכל לאו דוקא הלכה למשה מסיני, אכל לאו דוקא הלכה למשה מסיני שהרי צפרק קמא דשבת שנינו באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקות קורין ומדרכנן היא: העגול של דבלה – אף על פי שהדבולות מדובקות זו בזו בתוך העגול אינן חשבות חבור לענין טומאה ואם נגעה

(ב) אין תורמין מן הטמא על הטהור. ואם תרם, שוגג, תרומתו תרומה. ומזיד, לא עשה כלום. וכן בן לוי שהיה לו מעשר טבל, היה מפריש עליו והולך, שוגג, מזה שעשה, עשוי. מזיד, לא עשה כלום. רבי יהודה אומר, אם היה יודע בו בתחלה, אף על פי שהוא שוגג, לא עשה כלום:

טבל. מעשר ראשון שלא ניטלה ממנו תרומת מעשר: היה מפריש עליו והולך – היה מפריש מזה על שאר מעשרותיו: אם היה יודע בו בתחילה – שהוא טבל או שהוא טמא, אף על פי שבשעה שתרם היה שוגג ששכח שהוא טבל או שהוא טמא, הוה שוגג קרוב למזיד: לא עשה ולא כלום – ואין הלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ב) אין תורמין מן הטמא על הטהור – משום פסידא דכהן: ואם תרם שוגג תרומתו תרומה – ודוקא שהיתה לה שעת הכושר והגיעה לעונת מעשרות קודם שנטמאת מלואורייתא תרומה מעליותא היא, אכל אם נטמאת קודם שהגיעה לעונת מעשרות לא הוה תרומה מלואורייתא ואם תרם אפילו שוגג אין תרומתו תרומה: מעשר

(ג) המטביל בלים בשבת, שוגג, ישתמש בהם. מזיד, לא ישתמש בהם. המעשר והמבטל בשבת, שוגג, יאכל. מזיד, לא יאכל. הנוטע בשבת, שוגג, יקיים. מזיד, יעקור. ובשביעית, בין שוגג, בין מזיד, יעקור:

בשוגג, יאכל אותו תבטיל למוצאי שבת אכל לא בשבת עצמו. ובמזיד, לא יאכל הוא, אכל אחרים אוכלים למוצאי שבת, דכתיב (שמות לא) ושמתם את השבת כי קדש היא, היא קודש ואין מעשיה קודש: ובשביעית בין שוגג

רע"ב – (ג) המטביל כלים בשבת – שאסור להטביל כלים טמאים להעלותם מידי טומאתן בשבת מפני שנראה כמתקן כלי: המעשר – שאסור להפריש תרומות ומעשרות בשבת מפני שהוא מתקן: והמבטל בשבת –

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

בין מזיד יעקור – שנחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבת:
(ה) אין תורמין ממין על שאינו מינו. ואם תרם, אין תרומתו תרומה. כל מין חטים, אחר. כל מין תאנים וגרגרות ודבלה, אחר. ותורם מזה על זה. כל מקום שיש בהו, תורם מן היפה. וכל מקום שאין בהו, תורם מן המתקין. רבי יהודה אומר, לעולם הוא תורם מן היפה:

רע"ב – (ד) כל מין חטים אחד – ואף על גב לאיכא שחמתית ולבנה: וכל מין תאנים אחד – ואף על גב לאיכא שחורת ולבנות. תאנים בעודן לחים קרוין תאנים, וכשיבשו קרוין גרוגרות, וכשנדרסין בעגול קרוין עגול דבלה: תורם מן היפה – מן התאנים על

הגרוגרות לתאנים יפין מן הגרוגרות: תורם מן המתקיים – מן הקרוגרות על התאנים, גרוגרות מתקיימי טפי: לעולם הוא תורם מן היפה – דכתיב (במדבר יח) בהרימכם את חלבו, לעולם בעינן חלבו, ואי פסיד יפסד. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ה) תורמין בצל קטן שלם, ולא חצי בצל גדול. רבי יהודה אומר, לא בי, אלא חצי בצל גדול. וכן היה רבי יהודה אומר, תורמין בצללים מפני המדינה על הפופרים, אבל לא מן הפופרים על בני המדינה, מפני שהוא מאכל פוליטיקון:

רע"ב – (ה) תורמים בכל קטן שלם – לפי שהוא מתקיים: ולא חצי בכל גדול – אף על פי שהוא יפה ממנו: רבי יהודה אומר לא כי – ר' יהודה לטעמיה דאמר לעולם הוא תורם מן היפה: מבני המדינה – טובים לאכילה מן הכופרים הצללים של בני

הכפרים, אבל של בני הכפרים מתקיימים יותר: מפני שהוא מאכל פוליטיקון – צללים של בני המדינה הוא מאכל לאנשים חשובים והם יפיע יותר מאותן של בני הכפרים. פוליטיקון, בני פלטריין של מלכים:

(ו) ותורמין זיתים שמן על זיתים כבש, ולא זיתים כבש על זיתים שמן. ויין שאינו מבשיל על המבשיל, ולא מן המבשיל על שאינו מבשיל. זה הכלל, כל שהוא כלאים בחברו, לא יתרום מזה על זה, אפילו מן היפה על הרע. וכל שאינו כלאים בחברו, תורם מן היפה על הרע, אבל לא מן הרע על היפה. ואם תרם מן הרע על היפה, תרומתו תרומה, חוץ מן הזוגין על החטים, שאינן אבל. הקשות והמלפפון, מין אחר. רבי יהודה אומר, שני מינין:

רע"ב – (ו) תורמין זיתי שמן – העומדים להוציא שמן: על זיתי כבש – זיתים שאין עושים שמן וכובשין אותן ביין או בחומץ לקיים אותן לאכילה. וזיתי שמן יפין מזיתי כבש, הלכך מפרישים מזיתי שמן על זיתי כבש דהוה ליה מן היפה על הרע: ויין שאינו מבושל – יפה לשתייה מן המבושל – כל שהוא כלאים בחבריו לא יתרום מזה לזה –

לדאמר קרא (שם) כל חלב יכהר וכל חלב תירוש ודגן, אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה: חוץ מן הזוגין – בערבי זוא"ן ובלע"ז ויז"א ואינו אוכל אדם ומקיימים אותם ליונים: הקשות – בערבי פאקו"ס: והמלפפון – בערבי כייא"ר: מין אחד – ותורמין מזה על זה: שני מינים – ואין תורמין מזה על זה. ואין הלכה כרבי יהודה:

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

גמרא – ברכות דף נא' ע"א

תנא הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ אמר רבי יוחנן כל המברך על כוס מלא נותנין לו נחלה בלי מערים שנאמר ומלא ברכת ה' ים ודרום ירשה רבי יוסי בר חנינא אומר זוכה ונוחל שני עולמים העולם הזה והעולם הבא עיטור רב יהודה מעטרהו בתלמידים רב חסדא מעטר ליה בנטלי אמר רבי חנן ובחי אמר רב ששת ובברכת הארץ עיטוף רב פפא מעטף ויטיב רב אסי פריס סודרא על רישיה נוטלו בשתי ידיו אמר רבי חנינא בר פפא מאי קראה שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ונותנו לימין אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן ראשונים שאלו שמאל מהו שתסייע לימין אמר רב אשי הואיל וראשונים איבעיא להו ולא איפשט להו אנן נעבד לחומרא ומגביהו מן הקרקע טפח אמר רב אחא ברבי חנינא מאי קראה כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא ונותן עיניו בו כי היכי דלא ניסח דעתיה מיניה ומשגרו לאנשי ביתו במתנה כי היכי דתתברך דביתהו עולא אקלע לבי רב נחמן כריך ריפתא בריך ברכת מזונא יהב ליה כסא דברכתא לרב נחמן אמר ליה רב נחמן ליטוד מר כסא דברכתא לילתא אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן אין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש שנאמר וברך פרי בטנך פרי בטנה לא נאמר אלא פרי בטנך תניא נמי הכי רבי נתן אומר מנין שאין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש שנאמר וברך פרי בטנך פרי בטנה לא נאמר אלא פרי בטנך אדהכי שמעה ילתא קמה בזיהרא ועלתה לבי חמרא ותברא ארבע מאה דני דחמרא אמר ליה רב נחמן נשדר לה מר כסא אחרינא שלח לה כל האי נבגא דברכתא היא שלחה ליה ממהדורי מילי ומסמרטוטי כלמי אמר רב אסי אין מסיחין על כוס של ברכה ואמר רב אסי אין מברכין על כוס של פורענות מאי כוס של פורענות אמר רב נחמן בר יצחק כוס שני תניא נמי הכי השותה כפלים לא יברך משום שנאמר הכון לקראת אלהיך ישראל והאי לא מתקן אמר רבי אבהו ואמרי לה במתניתא תנא האוכל ומהלך מברך מעומד וכשהוא אוכל מעומד מברך מיושב וכשהוא מייסב ואוכל יושב ומברך והלכתא בכולהו יושב ומברך:

קש"י על הגמרא

מעטרהו בתלמידים – תלמידיו סובצין אותו	תסייע שמאל לימין בשעת צרכה: שמעה
כשהוא מברך: בנטלי – כוסות: ובברכה	ילתא – שלא יסגר לה כוס של צרכה: קמה
הארץ – כשמגיע לברכת הארץ מוסיף עליה:	זיהרא – עמדה צעקס: כל האי נבגא
מעטף – בטליתו: אנן נעבד לחומרא – שלא	דברכתא היא – כל יין שצחצח ככוס של

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

שהוא של זוגות, והעומד על שלחנו ושתי זוגות ניזוק על ידי שדים: כפלים – זוגות: הכון לקראת – בדברים נאים ולא בדברי פורענות: מסב – צמטה דרך הסבה: והלכתא – בכולהו יושב ומצדך:

ברכה הוא, שתי ממנו: נבגא – כוס, כמו לשתי מר אנבגא: ממחזירי מילי – ממחזירי בעיירות ירבו תמיד דברים: ומסמרטוי כלמי – וממשחקי בגדים כלויים וממורטיס ירבו כנים, כנים מתרגמינן כלמתא: חין מסיחין – משאחזו עד שיצדך: כוס שני –

זוהר – ואתחנן דף רס' ע"א

וְאֶתְחַנֵּן אֶל יְיָ בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר. אֲדַבְרֵי יְדוֹד אֶתְּהּ הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ וְגוֹי. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (ישעיה לז) וַיֵּסֶב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ. תָּא חֲזִי, כַּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא דְאֹרִייתָא, וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כֹּלָא. דְּכָל מָאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא, לֹא דְחִיל מְעַלְאֵי וְתַתְּאֵי. וְלֹא דְחִיל מְעַרְעוּרִין בִּישׁוּן דְּעֲלָמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אַחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, וְאָכִיל מִנֶּיהָ בְּכָל יוֹמָא:

דְּהָא אֹרִייתָא אֹלִיף לִיה לְבַר נֶשׁ, לְמִיּהָ בְּאַרְחָ קְשׁוּט. אֹלִיף לִיה עֵיטָא הִיךָ יְתוּב קָמֵי מְאָרִיָּה (לכטלה להדיא גורח). וְאֶפִּילוּ יִתְגַּזֵּר עֲלֶיהָ מוֹתָא, כֹּלָא יִתְבַּטֵּל וַיִּסְתַּלַּק מִנֶּיהָ, וְלֹא שְׂרִיא עֲלוּי. (עיטא דבר נש בהאי עלמא) וְעַל דָּא בְּעֵי לְאֶשְׁתַּדַּל בְּאֹרִייתָא יִמְמָא וְלִילֵי, וְלֹא יִתְעַדֵּי מִנָּה, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִי אַעֲדֵי מִינֶיהָ אֹרִייתָא, אוֹ אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה, כְּאֵלוּ אֶתְפָּרֵשׁ מִן חַיִּי:

תָּא חֲזִי, עֵיטָא דְבַר נֶשׁ כַּד אִיהוּ סְלִיק בְּלִילֵיא עַל עֲרִסְיָה, בְּעֵי לְקַבְּלָא עֲלֶיהָ עוֹל מְלַכּוּתָא דְלַעֲיִלָא, בְּלַבָּא שְׁלִים. וְלֹאֲקַדְמֵי לְמִימְסַר גְּבִיָּה פְּקֻדוֹנָא דְנַפְשִׁיָּה. וְהָא אֹקְמוּהָ, בְּגִין דְּכָל עֲלָמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְמוֹתָא, דְּהָא אֵילָנָא דְמוֹתָא שְׂרִיא בְּעֲלָמָא, וְכָל רוּחֵי דְבְּנֵי נֶשָׁא נְפָקִין, וְסַלְקִין וְאֶתְטַמְרוּן (ס"א ואתמסרו) גְּבִיָּה. וּבְגִין דְּאֵינּוּן בְּפְקֻדוֹנָא, כְּלָהוּ תִּיבִין לְאֶתְרֵיהוּ:

תָּא חֲזִי, כַּד אֶתְעַד רוּחַ עֲפוֹן בְּפִלְגוֹת לִילֵיא, וְכַרְזָא נְפִיק. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְגַנְתָּא דְעַדוֹן לְאֶשְׁתַּעֲשַׂע בְּרוּחִיהוֹן דְּעִדִּיקֵיא, כְּדִין מִתְכוּוֹנֵי (נ"א מתערי) כָּל בְּנֵי מְטְרוֹנִיתָא, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא, לְשַׁבְּחָא לִיה לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. וְכְדִין כָּל אֵינּוּן פְּקֻדוֹנֵין דְרוּחִין דְאֶתְמַסְרוּן בִּידָה, כְּלָהוּ אֲתִיב לְמֵאֲרִיָּהוּן. וְרוּבָא דְבְּנֵי עֲלָמָא מִתְעַרְוּן בְּהָהִיא שַׁעֲתָא, וְהָא פְּקֻדוֹנֵיהָ דְכְּלָהוּ אֲתִיב לְגַבִּיָּהוּ:

אֵינּוּן דְבְּנֵי הֵיכְלָא עֲלָאָה קִימֵי בְּקִיּוּמֵיהוּ, מִתְעַרְוּ מִשְׁתַּדְּלֵי בְּתוֹשְׁבַתָּא דְאֹרִייתָא, וּמִשְׁתַּתְּפֵי בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּנִהִיר יִמְמָא. כַּד אֲתֵי עֲפָרָא, הִיא, וְכָל בְּנֵי הֵיכְלָא (דמלכא) כְּלָהוּ אֲתֵינּוּן לְגַבִּי מְלַכָּא קְדִישָׁא, וְאֵינּוּן אֶקְרוּן בְּנֵין דְּמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא. וְהָא אֹקְמוּהָ:

חק לישראל – פרשת ואתחנן יום א'

כד אתי צפרא, בעי לנקאה גרמיה בכלא, ולמיזן זייניה, לאשתדלא עם מלפא קדישא, דהא בליליא אשתדל במטרוניתא. השתא אתיא עם מטרוניתא, לזוגא לה עם מלפא:

אתי לבי פנישתא, מדפי גרמיה בקרבניו, משבח בתושבתיהו דדוד מלפא. אחיד תפילין ברישיה, (ס"א בידיה וברישיה) וציצית בגדפיה, אומר תהלה לדוד. והא אוקמוה, צלי צלותא קמי מאריה:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ג'

(ג) מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קוראין במנחה ובשני ובחמישי ולשבת הבאה כיצד שבת ראשונה קורין בשחרית בסדר בראשית במנחה קורין אלה תולדות נח עשרה פסוקים או יותר וכן בשני ובחמישי וכן לשבת הבאה בשחרית מתחילין מאלה תולדות נח וקורא עד סוף הסדר ועל דרך זו קורין כל השנה ומפטירין בכל שבת ושבת בנביא מעין שקרא בתורה:

(ד) ובראשי חדשים הראשון קורא שלשה פסוקים מפרשת צו והשני חוזר וקורא פסוק ג' שקרא הראשון ושני פסוקים שאחריו כדי שישייר בפרשה שלשה פסוקים והשלישי קורא שלשה פסוקים ששייר השני עם וביום השבת והרביעי קורא ובראשי חדשיכם ואם חל ראש חדש להיות בשבת מוציאין שני ספרים בשחרית באחד קורין בו סדר אותה שבת ובשני קורא בו המשלים ובראשי חדשיכם והמפטיר קורא ענין ראש חדש ומפטירין והיה מדי חדש בחדשו וראש חדש אב שחל להיות בשבת מפטירין חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי ור"ח שחל להיות באחד בשבת מפטירין בשבת שלפניו ויאמר לו יהונתן מחר חדש:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.